

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17524031>

Кулик Маргарита,

кандидат юридичних наук,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,

ORCID: 0000-0001-8439-0971, e-mail: m.m.kulyk@nlu.edu.ua

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН У ФОРМУВАННІ ІНФРАСТРУКТУРИ ВІДКРИТОЇ НАУКИ

АНОТАЦІЯ. Дослідження присвячено аналізу міжнародних інновацій та нових проектів для формування та вдосконалення ландшафту відкритої науки. Також розглянуто досвід європейських країн щодо формування екосистеми відкритого доступу, що відповідає принципам FAIR. У висновках зазначено основні напрямки діяльності для модернізації місцевих академічних ресурсів.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: відкрита наука, FAIR.

ВСТУП. Підготовлена робота є актуальною, бо розглянуто новітні міжнародні проекти та досвід країн Європейського Союзу з формування інфраструктури відкритої науки.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ. На міжнародному рівні (1) та в країнах Європейського Союзу (2) відбувається активне новаційне формування інфраструктури відкритої науки (3). Дослідження здійснено теоретичним методом узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ. Представлено останню версію Структури моніторингу національних внесків до EOSC та відкритої науки, розробленої для підтримки систематичного відстеження впровадження та використання Європейської хмари відкритої науки (EOSC) та відкритої науки. Ключовою подією є запуск другого етапу Обсерваторії відкритої науки EOSC, динамічного інструменту політичної аналітики, розробленого для надання гармонізованих, доступних та практичних даних моніторингу по всій Європі (4).

Проект TIER2 просувається до своєї завершальної фази, комплекс його пілотних втручань демонструє відчутний внесок у ширшу екосистему EOSC. Вирішуючи ключові проблеми в плануванні досліджень, управлінні робочими процесами, моніторингу політики та публікації, ці інструменти створюють більш надійне, прозоре та відтворюване дослідницьке середовище. Завдяки стратегічній інтеграції з наявними інфраструктурами EOSC, такими як OpenAIRE, та прямій взаємодії з дослідниками, спонсорами та постачальниками інфраструктури TIER2 гарантує, що його результати будуть не лише впливовими, але й сталими. Забігаючи наперед, зазначимо, що висновки, отримані в результаті цих пілотних проектів, слугуватимуть основою для подальшого масштабування та впровадження по всій Європі, посилюючи роль відтворюваності в підвищенні довіри, доброчесності та ефективності досліджень (5).

Оновлено Рекомендації щодо метаданих для впровадження репозиторіїв (версія 2) від Ініціативи екосистеми репозиторіїв універсальних організацій — GREI (6,7). Репозиторії ініціативи GREI — Dataverse, Dryad, Figshare, Mendeley Data, OSF, Vivli та Zenodo — за неоціненного внеску DataCite спільно розробили набір рекомендацій щодо метаданих, які наполегливо заохочують репозиторії збирати певні метадані, коли дослідники публікують результати своїх досліджень (9).

Публічна доступність якісних метаданих (включаючи постійні ідентифікатори) для журналів з діамантовою класифікацією важлива для підвищення видимості журналів, особливо в бібліографічних базах даних, окрім Scopus та Web of Science. У свою чергу, видимість сприяє включенню статей із журналів із діамантовою класифікацією до процесів оцінки та аналізу

досліджень. Журнали, що реєструють DOI в Crossref, можуть розмішувати метадані для статей, включаючи авторів, афілійованість, реферати, фінансування, ліцензії та посилання. Ці метадані потім стають публічно доступними в машинозчитуваній формі та використовуються агрегаторами й бібліографічними базами даних, такими як OpenAlex, OpenAIRE та GoTRIPLE (8).

У межах інтеграційних процесів сервісів, що впроваджує команда OpenAIRE (10) для України, охоплено інституційні репозитарії, які увійшли до OpenDOAR, – 116 (станом на 14.10.2025 р.) (11). Відбулася інтеграція університетських журналів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого до OpenAIRE («Проблеми законності» (12), «Теорія та практика правознавства» (13), «Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого: Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія» (14) тощо), розміщених на платформі OJS (Open Journal System), завдяки наданим сервісам та можливостям (15,16).

ВИСНОВКИ. Підсумовуючи, зазначимо, що формування інфраструктури є складовою відкритої науки та відкритого доступу. Це потребує не лише впровадження технологічних рішень на міжнародному й національному рівні, а також розробки інституційних стратегій та удосконалення роботи локальних ресурсів: 1) оптимізації академічних репозитаріїв і їх інтеграції в Національні репозитарії та міжнародні сертифіковані (надійні) сховища; 2) розміщення дослідницьких робіт та дослідницьких даних в універсальних та/чи спеціалізованих сховищах-репозитаріях; 3) модернізації можливостей розміщення академічних журналів, а також 4) поступового впровадження нових автоматизованих бібліотечних інформаційних систем (АБІС), що відповідають принципам FAIR.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Open Science FAIR. Posters 2025. Available from: <https://www.opensciencefair.eu/2025/posters>
2. PathOS. (2025). Materials & Recording. Available from: <https://pathos-project.eu/materials-recording>
3. Open Science Conference. (2025). Posters & Demos. Available from: <https://www.open-science-conference.eu/posters-demos/#contact>
4. Stefan, L., & Szybisty, T. Scaling Open Science Monitoring. Zenodo. Available from: <https://zenodo.org/records/16103268>
5. Amodeo, S., Ross-Hellauer, T., & Manola, N., (2025). Enhancing Research Reproducibility: TIER2's Contributions to the European Open Science Cloud (EOSC). Available from: <https://osf.io/jbqe5>
6. Data Science at National Institutes of Health. Generalist Repository Ecosystem Initiative. Available from: <https://sal0.li/214A13D>
7. Hahnel, M., Chodacki, J., & Scherer, D. (2025). GREI Metadata Recommendations from DataCite schema version 4.6. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16953589>
8. Kramer, B., & Neylon, C. (2025). Metadata coverage and completeness of OJS journals in Crossref (Version v2). Crafting the Future of Diamond Open Access - Technical | Social | Political Perspectives of Scholarly Publishing (Craft-OA conference), Göttingen, Germany. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17260473>
9. The GREI Community. (2025). Metadata Recommendations for Repository Adoption from the Generalist Repository Ecosystem Initiative. Available from: <https://sal0.li/368e6a2>
10. Strategy 2023-25 (2025). Available from: <https://www.openaire.eu/strategy-2023-25>
11. OpenAIRE. (2025). Institutional Repository. Find research Compatible Data sources. Available from: <https://sal0.li/de7A47c>
12. OpenAIRE. (2025). Проблеми Законності: Data source. Available from: <https://sal0.li/132b94C>
13. OpenAIRE. (2025). Теорія і практика правознавства: Data source. Available from: <https://sal0.li/54B7e25>

14. OpenAIRE. (2025). Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого: Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Data source. Available from: <https://salolj/8452FF6>
15. Vieira, A., Pispiringas, L., & Symeonidis, A. (2025, February 5). 34th OpenAIRE Content Providers Community Call. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14811275>
16. OpenAIRE's Repository Manager (2025). Available from: <https://provide.openaire.eu/home>

Kulyk Margaryta,

PhD in Law,

Yaroslav Mudryi National Law University,

ORCID: 0000-0001-8439-0971, e-mail: m.m.kulyk@nlu.edu.ua

INTERNATIONAL EXPERIENCE AND EXPERIENCE OF EUROPEAN COUNTRIES IN FORMING OPEN SCIENCE INFRASTRUCTURE

ABSTRACT. *The study is devoted to the analysis of international innovations and new projects for the formation and improvement of the open science landscape. The experience of European countries for the formation of an open access ecosystem that meets the FAIR principles is also considered. The conclusions indicate the main areas of activity for the modernization of local academic resources.*

KEYWORDS: *Open Science, FAIR.*